

Seznam zkratek na lékařských předpisech

Zkratka	Význam latinsky	Význam česky
aa	ana partes aequales	po stejných částech, stejným dílem
abs.	absolutus	absolutní
absorb.	absorbens	absorbující, absorpční
a. c.	ante cibum	před jídlem
a. d.	aqua destillata	destilovaná voda
a. m.	ante meridiem	před polednem
ac., acid.	acidum, acidus	kyselina, kyselý
acet.	acetum	ocet
ad baln.	ad balneum	ke koupeli
ad.	adde, addatur, addantur	přidej, ať je přidáno, ať jsou přidány
ad. gutt.	adde guttatorium	přidej kapátko
ad. gutt. steril. in caps.	adde guttatorium sterilem in capsula	přidej sterilní kapátko v obalu
ad. bac. vitr.	adde bacillum vitreum	přidej skleněnou tyčinku
ad. penic.	adde penicillum	přidej štěteček
ad. vitr. pro baln.	adde vitrum pro balneo	přidej vaničku
add.	adde, addatur, addantur	přidej, budiž přidán, buďtež přidány
ad amp.	ad ampullas	do ampulek
ad baln.	ad balneum	ke koupeli, do koupele
ad caps., cps.	ad capsulas	do tobolek, do kapslí
ad caps. amyl.	ad capsulas amylaceas	do škrobových tobolek (oplatek)
ad caps. gelat.	ad capsulas gelatinosas	do želatinových tobolek
ad caps. kerat.	ad capsulas keratinosas	do rohovinových tobolek
ad diagn.	ad diagnosin	k diagnostickým účelům
ad fict.	ad fictile	do kelímku
ad chart.	ad chartas	do papírových sáčků
ad chart. cer.	ad chartas ceratas	do sáčků z vosk. papíru
ad chart. cer. seu paraff.	ad chartas ceratas seu paraffinatas	do sáčků vosk. nebo parafinových
ad lag.	ad lagenam	do lahvičky
ad lib., l.	ad libitum	dle libosti, libovolně
adm.	admisce	přimíchej
ad man. med.	ad manus medici	k rukám lékaře
ad neb.	ad nebulas	do škrob. tobolek (oplatek)
ad oll.	ad ollam	do kelímku
ad oll. alb.	ad ollam albam	do bílého kelímku
ad oll. sterilis.	ad ollam sterilisatam	do sterilizovaného kelímku
ad oll. paraff.	ad ollam paraffinatam	do parafinového kelímku
ad oll. tect.	ad ollam tectam	do krytého kelímku
ad oll. epist. vitr. claus.	ad ollam epistomato vitreo clausam	do kelímku uzavřeného skleněnou zátkou
ad sac.	ad sacculum	do sáčku
ad sac. pap., papyr.	ad sacculum papyraceum	do papírového sáčku
ad scat.	ad scatulam	do krabičky
adsp.	adspersorius	zasýpací
ad us. ext.	ad usum externum	k zevnímu upotřebení
ad us. int.	ad usum internum	k vnitřnímu použití
ad us. meum	ad usum meum	k mému použití
ad us. med.	ad usum medici	k použití lékaře
ad us. prop(r).	ad usum proprium	k vlastnímu použití
ad us. techn.	ad usum technicum	k technickému použití
ad us. vet.	ad usum veterinarium	pro veterinární potřebu
ad vitr.	ad vitrum	do lahvičky
ad vitr. adl.	ad vitrum adlatum	do přinesené lahve
ad vitr. alb.	ad vitrum album	do bílé lahvičky
ad vitr. ampl.	ad vitrum amplum	do širokohrdlé lahvičky
ad vitr. caerul.	ad vitrum caeruleum	do modré lahvičky

ad vitr. col. ampl.	ad vitrum collo amplo	do širokohrdlé lahvičky
ad vitr. extern.	ad vitrum externum	do lahvičky na lék k zevnímu použití
ad vitr. flav.	ad vitrum flavum	do žluté lahvičky
ad vitr. fusc.	ad vitrum fuscum	do hnědé lahvičky
ad vitr. gutt.	ad vitrum guttatorium	do kapací lahvičky
ad vitr. nigr.	ad vitrum nigrum	do černé lahvičky
ad vitr. operc.	ad vitrum operculatum	do lahvičky širokohrdlé kryté zátkou
ad vitr. simpl.	ad vitrum simplex	do obyčejné lahvičky
ad vitr. tect.	ad vitrum tectum	do lahvičky kryté zátkou
adiust. ad oll.	adiusta ad ollam	uprav v kelímku
amp.	ampulla	ampulka
anhydr.	anhydricus	bezvodý
aq.	aqua	voda
aq. dest.	aqua destillata	destilovaná voda
aq. ophth.	aqua ophthalmica	oční voda
aq. purif.	aqua purificata	čištěná voda
aq. redest.	aqua redestillata	opakovaně destilovaná voda (redestilovaná voda)
aq. steril.	aqua sterilisata	sterilizovaná voda
aquos.	aquosus	vodný
arom.	aromaticus	aromatický (vonný)
b. a.	balneum arenae	písková lázeň
bac.	bacillus, bacilli	tyčinka, tyčinky
bals.	balsamum	balzám
b. aq.	balneum aquae	vodní lázeň
b. d.	bis die	dvakrát denně
b. i. d.	bis in die	dvakrát za den
bis d.	bis die	dvakrát denně
bis i. d.	bis in die	dvakrát za den
bis i. sept.	bis in septimana	dvakrát týdně
bol.	bolus	sousto (velká pilulka); nárazové podání dávky léku (např. injekčně)
but., butyr.	butyrum	máslo
b. v.	balneum vaporis	parní lázeň
b. vap.	balneum vaporis	parní lázeň
c.	cum	s
calefact.	calefactus	zahřátý
calid.	calidus	teplý
caps.	capsula	tobolka (kapsle)
caps. amyl.	capsula amylacela	škrobová tobolka
cps. gelat. dur.	capsula gelatinosa dura	tvrdá želatinová tobolka
c. aq.	cum aqua	s vodou
catapl.	cataplasma	kašovitý obklad
cib.	cibus	jídlo
cito	cito	rychle
cito disp.	cito dispensur	ať je rychle vydáno
coch.	cochlear	lžíce
coch. parv.	cochleam parvum	čajová lžička
cochleat.	cochleatim	po lžicích
col.	cola, colatura, colatus, coletur	sced', scezenina, scezený, ať je scezen
collod.	collodium	kolódium
colloid.	colloidalis	koloidní
collut.	collutorium	ústní voda
collyr.	collyrium	kolyrium (oční voda, oční kapky)
comp.	compositus	složený
compr.	compressus	stlačený, koprimovaný
concis.	concisus	řezaný
conc.	concentratus	koncentrovaný
concs.	conscisus	řezaný
conct.	concentratus	koncentrovaný
consp.	consperge	posyp
cont.	contunde	roztlučený (rozdrcený, drcený)
coq.	coque, coquatur	vař, budiž vařen

cor.	corium	kůže
cort.	cortex	kůra
cp., cpt.	compositus	složený
cps.	capsula	tobolka (kapsle)
crd., crud.	crudus	surový (nečistý), syrový
ct.	contusus	tlučený
cryst.	crystallisatus, crystallinus	krystalizovaný, krystalický
cus. cultr.	cuspis cultri	špička nože
d.	da, detur, dentur; divide, diviatur; dies; dosis	dej (vydej), ať je dán (vydán), ať jsou dány; rozděl, budiž rozdělen; den; dávka
d. c. f.	da / detur cum formula	vydej / budiž vydán s udáním složení
dct.	decoctum	odvar
dct. inf.	decoctum infusum	odvar s nálevem
deglut.	degliatur	budiž polknut (budiž polykán)
den.	denaturus	denaturovaný
denat.	denaturus	denaturovaný
dent., dental.	dentalis	zubní, dentální
dent. tal. dos.	da / dentur tales doses	vydej / budiž dáno takových dávek
dep.	depuratus	čištěný
depil.	depilatorium	k depilaci (k odstranění chlupů)
dest.	destillatus	destilovaný
det.	detur	budiž dán (budiž vydán)
det. ad chart.	detur ad chartam ceratam	budiž dáno do sáčku z voskovaného papíru
det. ad oll.	detur ad ollam	budiž dán do kelímku
det. ad scat.	detur ad scatulam	budiž dán do krabičky
det. ad vitr.	detur ad vitrum	budiž dán do lahve
dil(ut).	dilutus	zředěný
d. in dplo.	detur in duplo	budiž vydán dvojnásobek (dvojmo)
d. in p. aeq.	divide in partes aequales	rozděl na stejné části (rovným dílem)
disp.	dispensa, dispensetur	rozděl (vydej), budiž rozdělen (budiž vydán)
div.	divide, dividetur	rozděl, budiž rozdělen
div. in d.	divide in doses	rozděl na dávky
div. in d. aeq.	divide in doses aequales	rozděl na stejné dávky
div. in p. aeq.	divide in partes aequales	rozděl na stejné části
d. n.	die nocteque	ve dne i v noci
dos.	dosis	dávka
dpl.	duplum	dvojnásobek
d. s.	da signa	vydej a označ
d.s.s.v.	detur sub signo veneni	budiž vydáz s označením 'jed'
dulc.	dulcis	sladký
dup.	duplum, duplex	dvojnásobek, dvojitý (dvojnásobný)
dur.	durus	tvrdý
d. t. d.	dentur tales doses	budiž dáno takových dávek
d. u. s.	datum ut supra	datum, jak je nahoře (uvedené nahoře, jak je shora uvedeno)
dx.	dexter	pravý
el.	elue, electus	vymyj (promyj), vybraný
elect.	electus, electurarium	vybraný, lektvar
electiss.	electissimus	zvlášť vybraný
em., emul.	emulsio	emulze
emet.	emeticum	dávidlo
emp., empl.	emplastrum	náplast
enem.	enema	klyzma
epist.	epistomium	zátko
exact.	exacte	důkladně, přesně
exh.	exhibeatur	budiž vyhotoven
exhib.	exhibeatur	budiž vyhotoven
exp. noct.	expeditio nocturna	vydání léku v noci
exp. simpl.	expeditio simplex	prostá úprava
ext.	extende, extensus; externus	natři, natřený; zevní
extr.	extractum	extrakt (výtažek)
f.	fiat, fiant	ať vznikne, ať vzniknou

ferv.	fervens, fervidus	vřelý, horký
fict.	fictile	kelímek
filt.	filtrum, filtra	filtr, zfiltruj (odfiltruj)
filtr.	filtrum, filtra	filtr, zfiltruj (odfiltruj)
fl.	flavus; flos, flores; fluidus	žlutý; květ, květy; tekutý
flav.	flavus	žlutý
flor.	flos, flores	květ, květy
fluid.	fluidus	tekutý
f. l. a.	fiat lege artis	budiž připraven podle pravidel umění
f. mas(s).	fiat massa	ať je připravena hmota
f. mixt.	fiat mixtura	ať je připravena směs
fol.	folium	list
follic.	folliculus	lusk
font.	fontanus, fontis	pramenitá, studniční
form.	formetur, formentur	ať je utvořen, ať jsou utvořeny
fort.	fortis, fortior	silný, silnější / dosti silný
fortiss.	fortissimus	nejsilnější / hodně silný
f. p.	fiat pulvis	ať je připraven prášek
f. pil.	fiat pilulla, fiant pilullae	ať je připravena pilulka, ať jsou připraveny pilulky
fragm.	fragmentum	úlolek, zlomek, střípek
freq.	frequenter	často
frigid.	frigidus	chladný
fruct.	fructus	plod (ovoce)
f. s.a.	fiat secundum artem	ať vznikne podle pravidel umění
f. sol.	fiat solutio	ať vznikne roztok
f. supp.	fiat suppositorium	ať vznikne čípek
garg.	gargarisma	kloktadlo
gel., gelat.	gelatina, gelatinosus	želatina, želatinový
g., gum.	gumma	klovatina
glycer.	glycerinum, glyceritum	glycerin, tekutý přípravek obsahující glycerin
glob. vagin.	globuli vaginales	poševní kuličky
gossyp.	gossypium	vata
grad.	gradus, gradatim	stupeň, postupně
gran., granul.	granula, granulatus	zrnka, granulovaný (zrnkový)
gross.	grossus	hrubý
gtt., gutt.	gutta, guttae, guttatorius, guttatim	kapka, kapky, kapací, po kapkách
h.	hora	hodina / v hodině
haust.	haustus	doušek
herb.	herba	nať
hum.	humanus	lidský
hyd., hydr.	hydrosus	vodný (s vodou)
i. c.	inter cibos; intra cutim	mezi jídlem; do kůže
i. d.	in die; intra derma, intradermalis	za den; pod kůží (do kůže), podkožní (nitrokožní)
i. m.	intra muscolum, intramuscularis	do svalu, nistro svalový
in d.	in die	za den (denně)
in fasc.	in fascibus	ve svazcích (ve svazečcích)
in fol.	in foliis	v lístcích (ve fóliích, v šupinkách)
in fragm.	in fragmentis	ve zlomcích, v střípcích (po fragmentech)
in globul.	in globulis	v globulích (kuličkách)
in gran.	in granis	v zrnech
inj.	injectio	injekce, injekčně
inject.	injectio	injekce, injekčně
in p. aeq.	in partes aequales	na stejné části (rovným dílem)
in rotul.	in rotulis	v čočkách (v pecičkách, v pokroutkách)
in scat.	in scatula	v krabičce (ve škatulce)
insip.	insipidus	bez chuti
isoton.	isotonicus	izotonický
int.	internus	vnitřní
in tabul.	in tabulis	v tabulích (v tabulkách)
in tabulett.	in tabulettis	v tabletách

in vas.claus.	in vase clauso	v uzavřené nádobě
in vit.	in vitro	ve skle
irrig.	irrigatio	vyplachování (výplach)
i. p.	intra peritoneum	do břišní dutiny (nitrobřišní)
it., iter.	iteretur	budiž opakován (opakovaně)
i. v.	intra venam, intravenosus	do žíly, nitrožilní (nitrožilně)
l. a., leg. art.	lege artis	podle pravidel (umění)
lag.	lagona, lagoena	láhev
lan.	lana	vata, vlna
lev.	levis	lehký
leviss.	levissimus	nejlehčí (velmi lehký)
lin., linim.	linimentum	liniment, mazání
ling.	linguetta	tableta vkládaná pod jazyk
lint.	linteum	plátno
lint. calicut.	linteum calicutense	kaliko
liq.	liquefac, liquefactus, liquidum, liquidus, liquor	rozpust, tekutý, tekutina, tekutý, tekutina
liquef.	liquefactus	rozpuštěný, tekutý
lut.	luteus	žlutý
m.	mixtura, misce, misceatur	směs, smíchej, budiž smíchán
mass.	massa	hmota (masa)
mass. pil. q. s. ut fiant pil.	masse pilularum quantum satis ut fiant pilulae	pilulkové hmoty takové množství, aby vznikly pilulky ^[1]
med.	medicamentum, medicus	léčivo (lék), lékař
medic.	medicinalis	léčivý
m. f.	misce fiat	smíchej a připrav; smíchej, aby vznikl
m. f. l. a.	misce fiat lege artis	smíchej a připrav dle pravidel
m. f. m.	misce fiat massa, misce fiat mixtura	smíchej a připrav hmotu, smíchej a připrav směs
m. f. p.	misce fiat pilulae, misce fiat pulvis	smíchej a připrav pilulky, smíchej a připrav prášek
m. f. sol.	misce fiat solutio	smíchej a připrav roztok
m. f. ung.	misce fiat unguentum	smíchej a připrav mast (nechť vznikne mast)
misc.	miscendus	ke smíchání
misceat.	misceatur	budiž smíchán
mixt.	mixtura	směs
mod. dict.	modo dicto	dle návodu
mod. pr.	modo praescripto	dle předpisu
mod. praesc.	modo praescripto	dle předpisu
moll.	mollis	měkký
m. p.	manipulus	hrst
m. q. du.	mitte quantitatem duplicem	vydej dvojnásobek
muc., mucil.	mucilago	sliz
n.	nomen	jméno
nat., natur.	naturalis	přírodní
nebul	nebulae	oplatky (škrobové tobolky)
ne iter.	ne iteretur	neopakovat
ne repit.	ne repiteretur	neopakovat
ne rep(et).	ne repetatur	ať není opakováno
nig., nigr.	niger	černý
No.	numero	počet
noct.	nocte, nocturnus	noc, noční
nom. reg.	nomen registratum	registrovaný název
norm.	normalis, normatus	normální (běžný), normovaný (normalizovaný)
nov.	novus	nový
Nr.	numerus	počet
obd.	obduce	obal (potah)
ol.	oleum, oleosus	olej, olejový
oleos.	oleosus	olejový
oll.	olla	kelímek
op., operc.	operculatus	s víčkem
opert.	opertus	krytý
ophthal.	ophthalmicus	oční

ord.	ordinarius, ordinatio	obyčejný, předpis, návod
orig.	originalis	původní (originální)
ov.	ovum	vejce
p.	pars, post, pulveratus, pulvis	část, po, práškovaný, prášek
p. aeq., part. aeq.	partes aequales	stejně části (rovné díly)
par. ex. temp.	paretur ex tempore	ať je čerstvě připraveno
part. vic.	partitis vicibus	v dělených dávkách
parv.	parvus	malý
parvul.	parvulus	maličký
pst.	pasta	pasta
pas.	pastillus	pastilka
p. c., pct.	per centum, pro centum	procento
pd.	ponderis	o hmotnosti (podle hmotnosti)
p. d.	pro dosi	pro jednu dávku (v jedné dávce)
p. die.	pro die	za den (denně, na den)
percut.	percutaneus	působící skrz kůži (perkutánní)
peroral.	peroralis	podávaný ústy (perorální)
phil.	phiala	lahvička
pil.	pilulla, pilullae	pilulka, pilulky
pip.	pipette	kapátko (pipeta)
plv., p.	pulvis	prášek
p. n., pro narc.	pro narcosi	k narkóze
p. r. n.	pro re nata	v čas potřeby
post.	posterior	zadní (po)
post cib.	post cibos	po jídle
praec.	praecipitatus	sražený
praecip.	praecipitatus	sražený
praep.	praeparatus	preparovaný
pro adult.	pro adultis	pro dospělé
pro baln.	pro balneo	do lázně (ke koupeli)
pro capil.	pro capillis	na vlasy
pro inf.	pro infantibus	pro děti
pro infus.	pro infusione	pro infúzi
pro inj.	pro injectione	pro injekci (na přípravu injekce)
pro iontophor.	pro iontophoresi	pro iontoforézu
prop., propr.	proprius	vlastní (vhodný)
prophyl.	prophylacticus	profylaktický (preventivní)
pro rect.	pro recto	do konečníku
pro ureth.	pro urethra	do močové trubice
pro us.	pro usu	k použití (k užítí)
pro vagina	pro vagina	do pochvy (vaginálně)
pt.	perstetur	budiž pokračováno
pulv.	pulvis, pulveres, pulveratus (pulverisatus)	prášek, prášky, práškovaný
pulv.adsp.	pulvis adspersorius	zasýpací prášek (léčebný pudr)
pur.	purus	čistý
purg.	purgans	projímavý
purif.	purificatus	čištěný
q. l.	quantum libet	kolik je libo (dle libosti)
q. p., q. pl.	quantum placet	kolik je libo (dle libosti)
q. r.	quantum rectum	správné množství
q. s.	quantum satis	kolik je třeba, dostatečné množství ^[1]
r., rad.	radix	kořen
raff.	raffinatus	čištěný rafinací (rafinovaný)
rc., rp., rcp.	recipe	vezmi
rec.	recens, recenter, recipe	čerstvý, čerstvě, vezmi
rect.	rectificatus	čištěný
refriger.	refrigeratus	zmražený (mražený)
reit.	reiteretur	budiž opakován (opakovaně)
rep.	repete, repetat, repetatur	opakuj, ať opakuje, budiž opakován
res.	resina	pryskyřice

resubl.	resublimatus	resublimovaný
rhiz.	rhizoma	oddenek
rot.	rotula	čočka (pecička, pokroutka)
rpt.	repetatur	budiž opakován (opakovat)
rub., rubr.	ruber	červený
s.	signa	označ
s. a.	secundum artem	podle pravidel umění
sac., sacc.	sacculus	sáček
sac. chart.	cacculus chartaceus	papírový sáček
sapon.	saponatus	mýdlový (s mýdlem)
s. a. r.	secundum artis regulas	podle pravidel umění
sat.	satis, saturatus	dost, nasycený (saturovaný)
s. c.	sub cutim, subcutaneus	pod kůží, podkožní
scat., scatul.	scatula	krabička
sec.	secundum	podle
sec. ord. med.	secundum ordinationem medici	podle návodu lékaře (jak lékař předepsal)
sem.	semis, semen, semel	polovina, semena, jednou
sic., sicc.	siccus	suchý (bezvodý)
siccat.	siccatus	sušený
sign.	signum	značka (známka, znamení)
simpl.	simplex	jednoduchý
sine aq.	sine aqua	bez vody
sir.	sirupus	sirup
s. n.	secundum naturam, suo nomine	dle povahy, názvem přípravku
s. n. p.	signetur nomine proprio	budiž označen svým jménem
sol.	solutio, solutus, solubilis	roztok, rozpuštěný, rozpustný
solub.	solubilis	rozpustný
solut.	solutio, solutus	roztok, rozpuštěný
s. o. s.	si opus sit	je-li třeba (při potřebě)
sp., spec.	species, specificus	čajová směs, specifický
spir., spirit.	spiritus, spirituosus	líh (etylalkohol), lihový (obsahující etanol)
spir. vin. rect.	spiritus vini rectificatus	líh rektifikovaný
spir. vin. ten.	spiritus vini tenuis	líh zředěný
spir. vin. vit.	spiritus vitis	vínovice
spiss.	spissus	hustý
s. q.	sufficiente quantitate	v dostatečném množství (dostatečným množstvím)
s. s. n.	signetur suo nomine	budiž označen svým jménem
s. s. v.	sub signo veneni	označeno jako "jed" (pod označením "jed")
stat.	statim	ihned (neodkladně)
sterilis.	sterilisatus, sterilisetur	sterilizovaný (sterilní), budiž sterilizován
subcut.	subcutaneus	podkožní
subl., sublim.	sublimatus	sublimovaný
subst.	substantia	látko (substance)
subt.	subtilis, subtiliter	jemný (subtilní), jemně
subtlss., subtliss.	subtilissimus	nejjemnější (velejemný)
suc., succ.	succus	šťáva (výtažek)
suill.	suillus	vepřový (prasečí)
sum.	sume, sumat, sumatur, sumendus	vezmi, ať vezme, budiž užíván, k užívání
supp., suppos.	suppositorium	čípek do konečníku
susp.	suspensio	suspenze
t., tal.	talis	takový (tak veliký)
tabl., tbl.	tabella, tabletta, tabula, tabuletta	tableta, tableta, tabulka, tabulka
tc., tct.	tinctura	tinktura
t. d.	tales doses	takové dávky
ten.	tenuis	řidký (zředěný, tenký)
therap.	therapeuticus	léčebný (terapeutický)
ti.	tinctura	tinktura
titr.	titratus	titrovaný
tub.	tuba, tubus	tuba (rourka), rourka (trubička)
tub. expl.	tubus exploratorius	zkumavka

tubul.	tubulus	trubička (rourka)
tubul. capill.	tubulus capillaris	kapilára
ung.	unguentum	mast
us.	usus	použití
vac., vacc.	vaccinum	vakcína
vehic.	vehiculum	nositel (nosič, prostředník)
ven.	venalis	prodejný (obyčejný)
v. h. p.	via humida paratus	připraveno mokrou cestou
vit.	vitrum, vitreus	láhev, lahvička
vit. gutt.	vitrum guttatorium	lahvička kapací (láhev s kapátkem)
vulg.	vulgaris	obecný (obyčejný)

Odkazy

Zdroje

- Seznam zkratek na lékařských předpisech. (12. 09. 2015). Wikipedie: Otevřená encyklopedie. Získáno 20:42, 30. 11. 2015 z https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Seznam_zkratek_na_l%C3%A9ka%C5%99sk%C3%BDch_p%C5%99edpisech&oldid=12885285.
- KUNEŠOVÁ, Květuše. *Latina pro farmaceuty : učebnice pro posluchače oborů Farmacie a Zdravotnická bioanalýtika*. 4. vydání. Praha : Karolinum, 2013. 195 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; ISBN 978-80-246-2346-7.

Reference

- HEJLEK, Jan, Vratislav JANÁT a Lumír JINDRA, et al. *Prescriptiones magistrales*. 4., upravené vydání. Praha : Avicenum, 1976. 442 s. s. 42.

Související články

- Latinské číslovky